

Podpořili jsme zejména nejzranitelnější v obraně proti vysokým cenám za energie, posilujeme ochranu vody a připravujeme Česko na zálohování. Ministerstvo životního prostředí se ohlíží za úspěchy roku 2023

27.12.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Ministerstvo životního prostředí spustilo v končícím roce nové dotační programy pro rekonstrukce bytových i rodinných domů, připravilo novely zákonů o vodě, půdě, nebo obalech, představilo koncept zálohování PET lahví a plechovek a pokračovalo v soustavné ochraně tuzemské přírody.

„V roce 2023 se nám podařila řada důležitých kroků, které pomohou České republice nejen k dodržení závazků vůči Evropské unii, ale především jsou dobrou cestou k tomu, abychom naši přírodu a životní prostředí zbytečně nezatěžovali. Těžko se z toho množství dobře odvedené práce vybírá to nejdůležitější, pro mě osobně je to určitě spuštění programu Nová zelená úsporám Light pro seniory a znevýhodněné rodiny, kterým pomáhá snižovat účty za energie. Z legislativy to jsou zákony pro vyšší ochranu vody a také půdy, protože to jsou ty nejcennější zdroje, které máme,“ shrnuje uplynulý rok ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) .

Dotační programy pomáhají lidem šetřit výdaje za energie

Hned v lednu 2023 spustilo Ministerstvo životního prostředí dotační program Nová zelená úsporám Light, (zde) který nabízí příspěvek na rychlé investice do energetických úspor pro seniory a domácnosti s nižšími příjmy. Díky tomu mohou rodiny čerpat finance například na jednoduché zateplení domů a na pořízení termických nebo fotovoltaiických systémů na ohřev vody. Díky dotačnímu programu Oprav dům po babičce, (zde), který MŽP otevřelo pro zájemce v září, mohou domácnosti získat zálohové financování na komplexní renovace nemovitostí. K tomuto programu se od února příštího roku přidává také možnost čerpat zvýhodněný úvěr od stavebních spořitelén. Ten nabídne poloviční úročení oproti úrokové sazbě stanovené ČNB v aktuálním období pro úvěry na bydlení, tedy úrok okolo 3,5 %. *„V České republice je více než 400 tisíc neobydlených domů. Programem Oprav dům po babičce chceme pomoci nejen mladým rodinám, které nemají připravené vyšší úspory, s kompletními rekonstrukcemi starších nemovitostí. Díky tomu zároveň omezíme šíření zástavby do volné krajiny, aby nedocházelo k dalšímu záběru zemědělské půdy,“* doplnil k novému titulu NZÚ ministr Hladík.

Novela vodního zákona: Komplexní legislativní řešení havárií na vodách

Novela vodního zákona

(https://www.mzp.cz/cz/news_20230314-Havarijní-novela-vodního-zákona-stanovi-jasna-pravidla-pro-prevenční-i-resení-havarijních-udalostí-na-ceskych-tocích) stanovuje přesný postup řešení významných havárií. Návrh definuje role zasahujících složek, a to na základě zkušeností z praxe. Zvyšuje také sankce za způsobení havárie, zavádí kontinuální měření vypouštěných odpadních vod od vybraných znečišťovatelů a především zřizuje registr všech výpustí odpadních vod do vodních toků. *„Ochrana vody a jejích zdrojů nejen v kontextu změny klimatu je neoddiskutovatelným národním zájmem. Tam, kde potenciálně hrozí havárie velkého rozsahu, zavedeme preventivní monitoring vypouštění*

odpadních vod u významných znečišťovatelů. Právě havarijní vodní novelou nastavujeme průlom v prevenci vzniku havárií," řekl k novele vodního zákona ministr životního prostředí Petr Hladík a pokračoval: „Zároveň byla schválena novela vládního nařízení, (https://www.mzp.cz/cz/news_20230510-Vlada-schvalila-lepsi-ochranu-vod-zprisnila-ohlasovaci-prah-pro-kyanidy) která zpřísňuje prahové hodnoty pro ohlašování do Integrovaného registru znečišťování. Jedná se o přítomnost kyanidů v odpadech a hodnota se upravuje z 500 kg na 50 kg za rok.“ Dalším úspěchem v této oblasti dosáhlo ministerstvo díky návrhu na ústavní změnu, která zajistí vyšší ochranu vody a vodních zdrojů zde). „Voda je strategickou surovinou, jejíž nedostatek, či zhoršená kvalita může mít zásadní dopad na jednotlivce, ale i na celou společnost. Ukotvení ochrany vody do ústavy je nevyhnutelným krokem, ať už kvůli opakujícímu se suchu nebo znečišťování vodních zdrojů,“ doplnil ministr Hladík.

Ochrana nejkvalitnější zemědělské půdy je prioritou

MŽP v dubnu tohoto roku představilo novelu zákona o ochraně půdního fondu (zde) před zábery pro plošné záměry obchodů, skladů nebo fotovoltaiických elektráren. Primárně však úpravou zákona vznikne prostor pro rozvoj agrovoltaiiky například na chmelnicích, vinicích a v ovocných sadech, dojde tak k výraznému snížení úbytku nejkvalitnější zemědělské půdy. „Že je změna potřebná dokazují i čísla, například za posledních 100 let jsme přišli o 900 tisíc hektarů a každý rok se u nás zabere dalších 700 hektarů půdy, což odpovídá 1 000 fotbalovým hřištím. V Česku máme navíc nejvíce hal na počet obyvatel ve střední Evropě. Pro srovnání máme 1100 m2 hal na 1000 obyvatel, druhé Polsko má 757 a třetí Slovensko pouze 630. Na druhou stranu tu leží ladem přes 13 000 hektarů brownfieldů,“ odůvodnil ministr Hladík nutnost změny zákona.

Zjednodušení pro stavebníky

V letošním roce se také podařilo schválit zákon o jednotném environmentálním stanovisku (zde), díky němu se ledna 2024 stavebníkům zjednoduší a zrychlí „papírování“ - namísto několika samostatných razítek (až šestadvaceti) pro účely povolení stavby do jediného razítka, a to včetně případného stanoviska EIA. Zákon tak přinese zásadní zjednodušení povolování nejrůznějších typů záměrů, přitom ale zůstanou plnohodnotně zachovány zájmy na ochraně životního prostředí. Společně se zákonem o stanovisku nabude k 1. 1. 2024 účinnosti také jeho doprovodný změnový zákon č. 149/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o JES. Ten obsahuje kromě změn souvisejících se zavedením jednotného environmentálního stanoviska některé další změny právní úpravy, například možnost konat veřejné projednání v rámci procesu EIA nejen prezenčně, ale i online.

Zálohování PET lahví a plechovek

Legislativní úpravu řešení zálohového systému (zde) ministerstvo předložilo do mezirezortního připomínkového řízení. Díky zálohování by se k recyklaci mělo dostat více než 2,5 miliardy kusů nápojových plastových lahví a plechovek. Sníží se tak množství nevyužitého odpadu a také výrazně ubude odhozených plastových lahví i plechovek jak v přírodě, tak ve městech. „Díky zálohování se nám podaří vysbírat až 90 % PET lahví a plechovek k recyklaci. Z petky bude zas petka, to znamená, že v nových obalech budou ty staré, ušetří se nové zdroje. Plechovka i PET lahev z recyklátu mají až o 80 % nižší uhlíkovou stopu než plechovka či PET lahev z panenského materiálu. Při výrobě PET lahve z recyklátu se ušetří až 79 % energie a při výrobě plechovky z recyklátu se spotřebuje až o 95 % méně energie. Zavedením zálohování splníme i naše evropské závazky, ale především ulevíme české přírodě, protože právě tyto obaly jsou jedněmi z nejčastěji ledabyle odhazovaných,“ přiblížil ministr Hladík a doplnil: „Řídím se myšlenkou, že nic není odpad. Zálohování je jenom jednou z výsečí cirkulárního hospodaření, které se vyvíjí a my musíme držet krok. Do budoucna budeme více a více materiálů separovat a recyklovat, jako příklad lze uvést textil.“

Ochrana přírodního bohatství

Ministerstvo životního prostředí zahájilo proces vyhlášení CHKO Soutok (https://www.mzp.cz/cz/news_20230825_Pul-stoleti-ceka-Soutok-na-velkoplosnou-ochranu-Ministr-Hladik-dnes-odstartoval-proces-vyhlase-nove-CHKO) na jihu Moravy. Soutok řek Moravy a Dyje je největším komplexem lužních lesů ve Střední Evropě. Síť slepých říčních ramen, meandrů, mokřadů, tůní a vlhkých luk s prastarými duby a lesy s mimořádně rozmanitou přírodou se má stát 27. chráněnou krajinnou oblastí ČR. *„Vím, že místním obyvatelům leží osud zdejší lužní krajiny na srdci. Uděláme proto vše, aby se zachovala do budoucna i pro příští generace. Zkušenosti z jiných chráněných oblastí ukazují, že udržitelný rozvoj regionu přináší benefity nejen přírodě, ale i místním lidem,”* konstatoval ministr Hladík při srpnové návštěvě oblasti. MŽP dále pracuje na vyhlášení CHKO Krušné hory a NP Křivoklátsko.

Další úspěchy resortu a práce na rok 2024:

- Národní klimaticko-energetický plán
- Komunitní energetika nová výzva na zakládání energetických společenství
- Boj se světelným znečištěním -
https://www.mzp.cz/cz/news_20230621-Jak-na-bezpecne-i-usporne-verejne-osvetleni-MZP-vydava-Prirucku-spravneho-osvetlovani
- Operační program Spravedlivá transformace -
https://www.mzp.cz/cz/news_20231115_Realizace-strategickych-projektu-v-uhelných-regionech-se-blizi-Do-vyhlase-ne-vyzvy-se-zatim-prihlasilo-17-navrhu-prvni-z-nich-jiz-muze-cerpat-dotaci
- Zkrotíme energii a energetické poradenství
- Akční plány na boj s invazními druhy
- Novela zákona 114 - zákon o ochraně přírody a krajiny - zvýší se druhová ochrana - více tadya zde
- Povinný sběr textilu
- Novela zákona o ovzduší
- Začneme přispívat na výměny kotlů 3. emisní třídy
- Rozvoj větrné energetiky

https://www.mzp.cz/cz/news_20231227_Bilance-MZP-2023